

Damià Pons, president de la Comissió de Cultura del Consell de Mallorca, Maria Antònia Munar, presidenta d'aquesta institució, i Joan Maria Pujals, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya. La imatge recull el moment de la signatura del primer acord de col·laboració cultural entre la Generalitat de Catalunya i una institució de Balears.

La intrahistòria d'un acord històric

La Generalitat de Catalunya i el Consell de Mallorca signaren el passat 16 d'abril un acord en matèria cultural. És la primera vegada que una institució il·lenca i la Generalitat fan una passa efectiva de col·laboració, vint anys després de la reinstauració de l'autonomia.

Les relacions institucionals entre Balears i Catalunya han patit sempre la desconfiança constitucional cap a les "federacions" de comunitats autònomes. Una prohibició que els governs interioritzaren de tal manera que no feren res per arribar a acords de col·laboració, tot i que no hi ha cap llei que els prohibeixi. El fet que la Generalitat sigui governada pel nacionalisme i que a Balears governin els conservadors tampoc no hi ha ajudat gens. A més, el nacionalisme català de CiU sempre ha mantingut la idea del "respecte institucional" entre els dos governs i ha fugit de tota

declaració o acte que es pogués interpretar a les Illes com una "ingerència".

Així doncs, no és estrany que excepte la visita protocol·lària de Josep Tarradellas el 1978 a Palma —per assistir a la constitució del Consell General Interinsular, l'ens de govern pre-autonòmic de les Illes— la distància institucional entre Balears i Catalunya hagi estat absoluta.

El 1992, convidat per l'Obra Cultural Balear, Jordi Pujol visità Palma. Encara que era una visita privada, el fet de reunir-se amb Gabriel Canellas —aleshores president de Balears— li donà un cai-

re polític evident. De fet, fruit d'aquella reunió va ser la decisió que els dos executius mantendrien contactes semestralment, ara de manera oficial. Així s'ha fet des d'aleshores —amb certes intermitències— tant amb Canellas com ara amb Matas, i també en el parèntesi en què Cristòfol Soler va estar al capdavant del Govern balear. Tot i aquests contactes, el fet és que la col·laboració ha estat molt esporàdica i sense gaire rellevància.

El 1995 tot canvià. Després de les eleccions autonòmiques d'aquell any, el Consell de Mallorca quedava en mans d'una coalició

de centre-esquerra-nacionalista formada pel PSOE, el PSM i UM, amb el suport extern d'EU. Al front de l'àrea de Cultura s'hi situà Damià Pons i Pons, un intel·lectual sovint assenyalat com l'ideòleg del PSM-Nacionalistes de Mallorca. Un home que té bastant clar que el paper de les institucions en matèria cultural ha de superar l'àmbit estricte dels espectacles, de les presentacions i de tot allò que fins aleshores havia caracteritzat la gestió cultural institucional a Balears, sense excepció. Pons és un convençut que una de les tasques més importants que es pot fer en política cultural és obrir el mercat. És a dir, que tot producte cultural illenc tenguí distribució i sortida en el mercat continental català. Només així es podran superar els estrets marges illencs i la indústria cultural balear podrà tenir esperança de futur. Aquest va ser l'objectiu estratè-

gic que es fixà Pons durant el seu mandat. Però tot i intentar-ho des de l'inici de la gestió, no trobà a Barcelona sinó bones paraules, i mesos i mesos d'espera per parlar seriosament de tancar un acord.

A poc a poc, a mesura que les relacions polítiques entre el PSM i CDC s'han anat desenvolupant

i fent cada cop més estretes, les reticències principatines es van anar esvaint. No va ser fàcil convèncer la Generalitat que un acord institucional amb el Consell mallorquí no entrebancaria les relacions bilaterals entre els governs català i balear. I és que l'executiu illenc no veu amb gaires bons ulls els acords de col·laboració entre Generalitat i Consell. Ara, a més, ha intervingut un altre factor a favor de l'acord: des de la tardor passada el nou director general de Promoció Cultural de la Generalitat és Vicenç Villatoro, que té un gran coneixement de Mallorca i, personalment, de Damià Pons. Tot plegat ha fet possible que finalment se signàs, per primera vegada, un acord global de col·laboració cultural entre la Generalitat de Catalunya i una institució política illenca.

Des que accedí al càrrec, Damià Pons es va posar com a finalitat estratègica obrir el mercat cultural de Mallorca cap a Catalunya. L'acord entre la Generalitat i el Consell significa assolir formalment aquest objectiu.

Miquel Payeras

L'acord entre Mallorca i Catalunya

L'acord que signaren la presidenta del Consell de Mallorca, Maria Antònia Munar, i el conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Joan M. Pujals —amb la presència del president de la Comissió de Cultura del Consell, Damià Pons, i del director general de Promoció Cultural de la Generalitat, Vicenç Villatoro— consta d'un preàmbul i de setze punts de col·laboració en política cultural.

En el preàmbul s'expressa la confiança que la col·laboració bilateral permetrà un "enriquiment mutu" i, a la vegada, es defineix l'objectiu fonamental: obrir "el camí que podrà fer possible la creació d'un mercat cultural en llengua catalana que tenguí el volum de demanda potencial suficient per ésser econòmicament viable".

Aquests són, bàsicament, els punts de l'acord signat per les dues institucions:

—Intercanviar de manera permanent les publicacions que cada institució editi.

—Intercanvi d'un "nombre a convenir" d'exemplars de la producció editorial i fonogràfica acollida al suport genèric de cada institució.

—La promoció i venda en la Llibreria Blanquerna, de Madrid, dels productes culturals mallorquins.

—El suport de la Filmoteca de la Generalitat a la preservació i restauració del patrimoni cinematogràfic mallorquí.

—La distribució a la xarxa de biblioteques de la Generalitat de les obres bàsiques sobre Mallorca.

—La realització de coproduccions i l'intercanvi de produccions teatrals entre el Consell i el Centre Dramàtic de la Generalitat.

—La Generalitat promocionarà a Catalunya els productes i col·lectius culturals mallorquins.

—La Generalitat col·laborarà amb l'Espai Mallorca, un centre difusor de la cultura de Mallorca que s'obrirà a Barcelona.

—La Generalitat promourà que els mitjans de comunicació de titularitat pública informin de manera habitual de la producció cultural i de la cultura en general feta a Mallorca.

—S'establirà una futura col·laboració concreta entre la Institució de les Lletres Catalanes i el Consell de Mallorca.

—Pel que fa al patrimoni cultural, les dues institucions col·laboraran en matèria d'edició, de formació i en altres àmbits.

—La Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat i el Servei de Normalització Lingüística del Consell intercanviaran documentació sobre campanyes i també produccions cinematogràfiques normalitzades, tant en format de cine com de vídeo. En aquest punt té especial rellevància el compromís de la Generalitat a fer tot el possible perquè el Consell de Mallorca pugui disposar d'una còpia de totes les pel·lícules doblades al català amb el suport de la Generalitat per oferir-la a les sales d'exhibició de Mallorca. **M. P.**